

Експедиція в природу

Бережний Василь Павлович

- Лежи, лежи, синку, тобі ще не можна рухатись. Отак. А тепер порозмовляємо. Скажи, синку, поясни мені: навіщо ви це зробили?
- Навіщо? А хто його зна... Хотілося до природи, кортіло дихнути тією... дикою атмосферою...
- Невже ви не розумієте, що півсфера над містом захищає усіх мешканців...
- ...від грізних явищ природи — це ви хочете сказати?
- Авжеж, синку. Півсфера дає...
- ...можливість підтримувати оптимальний стан повітря — найкращі фізико-хімічні й температурні характеристики. А це в свою чергу...
- Ну от, бач, ти все добре розумієш, синку, в тебе ж середня освіта, і все-таки ви наважились пошкодити цю півсферу. Це... ну, як би тобі пояснити... наче маленька дитина штрикає в долоні матері, теплі долоні, які її зігрівають. Де ваш здоровий глузд?
- Здоровий глузд... Набридло нам жити під ковпаком! Від міста до міста довжелезні тунелі.
- Так усе ж видно! І півсфера прозора, і труби-тунелі прозорі, їх просто непомітно. Хіба ми не милуємося хмарами, річками, плантаціями?
- Та воно-то видно... Але ж хочеться дихнути тією атмосферою! Відчуті її в роті і в носі, обличчям і руками! Як ви, дорослі, не розумієте, що в теплиці, в оранжереї, хоч і обладнаній ідеально...
- І звідки це у вас взялося? Диво та й годі. Бач, він ще й посміхається. Добре, що нагодилися аварійники!
- Добре... Зірвавсь задум.
- Невже ви хотіли вискочити... туди?!
- А що ж? Для того й розплавив шмат ковпака, чи то пак півсфери. Якби Юрко не зачепив своєю лінзою так багато — не зразу б помітили!
- І ви... хотіли в пролом... у ту крижану завію? Ви ж бачите, що там водяна пара замерзає і падає, наче вата! Ваші дихальні шляхи одразу б замерзли! Який жах!
- Але ж, мамо, колись люди жили віч-на-віч з природою.
- Колись!.. На світанку цивілізації. А тепер... Хіба ти, синку, не розумієш, що там — стихія?!
- Отож і цікаво!

— Їм цікаво! Там же не контрольовані сили природи — вітри, бурі, дощі, снігопади, електричні розряди — усе ж це вороже людині, вороже життю. Хаос, буяння страхітливих сил, руйнація.

— Ми хотіли хоч трохи побути віч-на-віч із стихією, хотіли здійснити експедицію в природу...

— Зрозумій, сипку, що вся історія людства — це боротьба з природою, невтомна, невщухаюча боротьба. Хоч це коштувало величезної витрати енергії незчисленим по колінням, та все-таки людство свого досягло. Людина таки виділилася з природи, ізолювалась од неї, створила собі нову, другу природу, в якій виключено всякі випадковості. А ви пориваєтесь до стихії, надумали “експедицію в природу”... Ну, скажи, хіба це не хлоп’яцтво?

— Те, що ми зробили, може й хлоп’яцтво... Та певно, що хлоп’яцтво. Треба було все обміркувати серйозніше, зважити не тільки на міцність матеріалу півсфери, а й на міцність... опору дорослих. А ми експромтом. Згоден: погарячкували.

— Е, ні, синку, не цієї згоди я хочу від тебе, мене зовсім не цікавить, як ви це вчинили — добре чи ні. Я волюю, щоб ти усвідомив шкідливість, абсурдність самого наміру. Чому ж ти мовчиш?

— Думаю.

— Подумай, подумай. Хоча з того, що я тобі сказала..

— Мені невтямки: чому це природа ворожа людині? Адже вона створила людину, вона виплекала її на своєму лоні? Хіба людський рід виріс не в буянні тих самих стихій?

— То був первісний етап. Він закінчився дуже давно, сотні тисяч років тому.

— А хіба зараз людство не черпає в природи необхідну сировину?

— Черпаємо, беремо скільки треба, перемагаючи її опір. Ми не можемо обійтися без природи, це очевидно. Але єдність людини з природою здійснюється через протиріччя. Це єдність протилежностей. Коли ви, юнаки, усвідомите це, то в ваших головах не виникатимуть отакі химерні потяги.

— Хтозна. Все незвідане вабить, дуже хвилює... Ех, коли б ви знали, мамо, як на нас війнуло! Як перехопило нам подих!

— Просто дія низької температури.

— “Просто дія...”. Коли б то! Тут щось інше...

— Заспокойся, синку. Вам, юнакам, на кожному кроці “щось інше”. А подорослішаєте, і світ ніби зміниться для вас. Ось і батько прибув! Може, ти краще послухаєшся його. Добре, синку? Одужуй!

— До побачення, мамо. Драстуйте, тату.

— Драстуй, сину.

— Ви теж будете говорити про хлоп’яцтво, абсурдність і здоровий глузд?

— Не треба одразу наелектризовуватись. Ти ж хлопець уже не маленький і мусиш розуміти, що для мами все це...

- Я розумію. Мама хоч і філософствувала, та весь час...
- ...залишалась насамперед мамою, правда?
- Так. А ви?..
- А я був і буду батьком. І теж скажу, що отакі вибрики — це навіть не хлоп'яцтво, а дитячість. Хто ж так готується до важкої експедиції?
- Що не одягли скафандрів? Так це ж та сама оранжерея...
- Треба виготовити теплий одяг. Розумієш, колись, у сиву давнину, люди взимку носили теплий одяг. Не закривали облич, навіть очей, дихали первісним повітрям.
- Невже обходилися без скафандрів?
- Звичайно. Вже мали моря електроенергії, почали застосовувати ядерну і... виробляли зимовий одяг. А ми, точніше, наші предки, одягли місто.
- Зимовий одяг... От цікаво! А який він був?
- Одужаєш — підеш по музеях і дізнаєшся. Чого ти насупився?
- А коли ми все це вивчимо, то ви...
- Тоді я перевірю вашу екіпіровку, обміркуємо разом план експедиції, зв'язок — усе, все треба врахувати!
- І не будете відговоряти нас?!
- Робити пролом у півсфері відговорю.
- А як же ми...
- Я вас випущу через запасний вентиляційний тунель. Отам за монументом Невідомого космонавта.
- Ой, тату!
- Тільки тихо: не треба хвилювати маму...

Джерело: *Бережний В. П. Повернення «Галактики»: Науково-фантастичні оповідання та повість-казка.* - К.: Веселка, 1978. - Серія «Приключення. Фантастика» - С. 88-95.

Постійна адреса: http://ukrlit.org/berezhnyi_vasyl_pavlovych/ekspedytsiia_v_pryrodu